

VERSLAG VERKENNER GEMEENTE BUNNIK

1. INLEIDING

Op 23 maart 2026 ontving ik van u de opdracht voor het verkennen van de mogelijkheden om een stabiele coalitie en/of een raadsbreed akkoord of een variant daarop, te vormen. Ik wil u hartelijk danken voor het vertrouwen dat hiermee door alle politieke partijen van de gemeente Bunnik in mij is gesteld. In dit verslag licht ik toe hoe ik te werk ben gegaan. Ik geef een samenvatting van de thema's die volgens de partijen deze bestuursperiode prioriteit moeten krijgen. Dan beschrijf ik hoe er gedacht wordt over de route naar collegevorming: met een raadsakkoord of een coalitieakkoord, en waar de voorkeur aan wordt gegeven. Vervolgens kom ik tot een aantal conclusies en aanbevelingen voor de volgende stap die moet leiden tot een dagelijks bestuur.

2. PROCES

Dankzij de voortvarende planning van griffie en de bereidheid van alle fracties om beschikbaar te zijn heb ik op vrijdag 27 maart met ieder van de vier fracties een verkennend gesprek gevoerd. Daarna heb ik verdiepende gesprekken gehad over de vorm van toekomstige samenwerking: via een raadsakkoord of coalitieakkoord. Van deze gesprekken zijn verslagen gemaakt door de griffie die met betreffende fractie zijn gedeeld en gecheckt. Deze gespreksverslagen zijn vertrouwelijk. Voorafgaande hiervan heb ik gesproken met de burgemeester en de griffier om het proces te bespreken. De gesprekken heb ik als bijzonder prettig ervaren en deze zijn in goede sfeer verlopen. Doorvragen was nodig om te kunnen komen tot een eindconclusie.

3. BEVINDINGEN

A. Duiding van de uitkomsten van de verkiezingen

De opkomst in deze verkiezingen was 70% (2022: 67%). De verkiezingsdebatten hebben eraan bijgedragen dat de verschillen tussen partijen ook duidelijker werden wat als positief is ervaren. De uitslag per partij per dorpskern is verschillend en het CDA en VVD benadrukken het belang dat de verschillende dorpskernen zich kunnen herkennen in het gemeentebestuur, wat door de andere partijen wordt erkend maar wat zij niet als doorslaggevend zien. P21 en D66 leggen de nadruk op de inhoudelijke continuïteit en het uitvoeren van eerder genomen besluiten. De VVD geeft aan dat het gegeven dat ze gegroeid is, ook als een signaal zien dat verandering nodig is ook al wordt dit nog niet concreet gemaakt. Alle partijen geven aan dat continuïteit op genomen besluiten belangrijk is, en dat ze bereid zijn bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen. De onderlinge verschillen worden als overbrugbaar beschouwd, wel zijn er verschillen in de randvoorwaarden en de snelheid waarop eerder vastgestelde plannen uitgevoerd kunnen worden.

B. Prioritaire thema's

Elke partij heeft in deze verkenningsfase aangegeven wat voor hen de prioritaire onderwerpen zijn voor de komende bestuursperiode. Ik geef hiervan een korte samenvatting.

Woningbouw is de gemene deler die door de vier partijen op de eerste plaats wordt genoemd. Zij zien dit als grote opgave waarover al besluiten zijn genomen. Wel zijn er verschillen in het 'hoe', bijvoorbeeld: bouwhoogte, aantallen woningen en parkeren. De VVD geeft aan genomen besluiten te respecteren mits deze aansluiten bij de situatie en passend zijn. De andere partijen benadrukten belang van behoud van groen, percentage sociale huur, versterken sociale samenhang en levendigheid. Ook wordt aangegeven dat er meer rekening gehouden zal moeten worden met de **uitvoeringscapaciteit** van de ambtelijke organisatie in de verdere uitvoering van de gebiedsontwikkelingen.

Jeugdzorg wordt door de vier partijen als een belangrijk dossier benoemd en kan worden beschouwd als een verbindend thema waar strategische keuzen nodig zijn. Onder andere met meer focus op preventie en beheersen van kosten. Woorden als 'leef en durf' zijn gebruikt om aan te geven dat keuzen gemaakt moeten worden. Dit wordt door partijen onderschreven en zal in de uitwerking hiervan wel verder vorm moeten krijgen. Ook is de jeugdzorg aanpak die in het D66 verkiezingsprogramma is beschreven genoemd als goed voorbeeld.

Erkenning van de eigenheid van de drie dorpskernen, investeren in en gebruik maken van de **sociale samenhang** met de aanwezige maatschappelijke organisaties en initiatieven vinden alle partijen belangrijk. Het CDA geeft aan dat als het aan hen ligt eventuele bezuinigingsmaatregelen niet ten koste mogen gaan van het ontmoeten. Dit thema raakt aan hoe om te gaan met nodige ombuigingen in het sociaal domein, en Jeugdzorg en de wens om meer aandacht te geven aan preventie. Wel is over de hele linie hierbij financiële discipline een aandachtspunt.

Over **energieopwekking en duurzaamheid** wordt door partijen verschillend gesproken en die verschillen lijken vooral te zitten in het hoe en het einddoel. P21 en D66 benoemen belang van het integreren van energie en klimaat in bredere beleidsopgaven zoals gebiedsontwikkeling (woningen). CDA benadrukt het belang van een goede landschappelijke inpassingen. CDA, P21 en D66 houden vast aan de ambitie om in 2040 klimaatneutraal te zijn. De VVD heeft een meer pragmatische houding.

Wat betreft **economie en bedrijven** zijn VVD en CDA het meest uitgesproken vanwege belang dat zij zien voor werkgelegenheid. De anderen onderschrijven het belang van duurzame werkgelegenheid en zien deze meer in samenhang met andere grote opgaven als **mobiliteit**, wonen en energietransitie. Mobiliteit en doorstroom/toegankelijkheid worden benoemd en tegelijk wordt aangegeven dat om deze te verbeteren er onvoldoende financiën zijn, en een regionale aanpak nodig is om samen met andere gemeenten vraagstukken rond bereikbaarheid en parkeren op te lossen.

C. Financiën

De partijen zijn zich bewust van de kwetsbare financiële situatie van de gemeente, zoals deze ook geschetst is in de burgemeestersbrief en het ambtelijk formatiedossier. Tegelijk zijn ze uitgesproken in de wens om lasten voor inwoners niet verder te verzwaren gezien de al relatief hoge gemeentelijke heffingen. Dit noodzaakt tot voorzichtigheid en geen grote risico's nemen (CDA), flexibiliteit en het maken van keuzes en het ook niet helemaal uitsluiten als het echt niet anders kan van lastenverzwaring (P21), het maken van scherpe keuzes en ook niet al te pessimistisch zijn (D66) tot efficiency in uitvoering kerntaken (VVD).

Partijen kennen de uitkomsten van het bestuurskracht onderzoek dat in 2024 is uitgevoerd en erkennen ook dat de uitvoeringskracht onder druk kan staan wanneer financiële middelen achterblijven. De grote financiële opgaven met betrekking tot beheer en onderhoud in de gemeente zijn bekend, maar nog onvoldoende in beeld. Partijen zijn het eens dat er heldere uitgangspunten moeten komen over financiën ook al hebben zij hier nog geen uitgesproken ideeën bij. De vraag of de gemeente Bunnik zoals deze nu is, zelfstandig kan blijven en een financieel duurzame toekomst heeft is voor de partijen een bespreekbaar onderwerp in deze nieuwe bestuursperiode.

D. Bestuurlijke stabiliteit

Partijen onderschrijven het belang van bestuurlijke stabiliteit, er worden verschillende manieren benoemd om dit te bereiken. Door continuïteit in de al gemaakte afspraken, immers, bestuur 'rust op de schouders van het vorige'. Door ervoor te zorgen dat de drie dorpskernen zich herkennen in het gemeentebestuur en het dagelijks bestuur.

Stabiliteit vraagt ook om durf om ruimte te creëren voor debat en dan keuzes te maken. Het vraagt om een raad die positie neemt in haar rol als opdrachtgever, in het openbaar debat de verschillen onderling goed bespreekt en dan tot besluiten komt. Het vraagt om een transparant dagelijks bestuur dat bij voorbereiding van besluiten de raad vanaf begin hiervoor in positie brengt.

E. Bestuursvorm

We hebben uitgebreid stilgestaan bij de vervolgstap. Waar ligt voorkeur van partijen: beginnen met een raadsbreed akkoord om vervolgens het college te vormen of te gaan werken aan een akkoord met een coalitie van partijen. Immers, die stap zal ook medebepalend zijn voor de stabiliteit in het besturen.

Partijen hebben overwegend voorkeur voor een coalitieakkoord; de VVD gaf aan voorkeur te geven aan het starten met raadsakkoord en als daar niet voor gekozen wordt een bredere (dan vorige bestuursperiode) coalitie. Partijen vinden het niet wenselijk om eerst een coalitie te vormen en daarna een raadsprogramma te maken. Een coalitieakkoord zou meer stabiliteit, voorspelbaarheid en richting geven.

Een raadsakkoord zou kunnen zorgen voor breder draagvlak in de raad en grotere betrokkenheid. Echter, partijen geven aan dat een raadsakkoord ook remmend kan werken wanneer er scherpe keuzes gemaakt moeten worden terwijl die in deze nieuwe bestuursperiode wel nodig zijn.

Waar stevige consensus over is bij partijen is dat het nodig is om de raad goed in positie te brengen zodat ze haar volksvertegenwoordigende rol goed kan uitvoeren (naast haar andere rollen).

4. CONCLUSIES

- De overeenkomsten tussen de partijen zijn groter dan de verschillen; er is grote bereidheid om samen te werken. Er lijkt soms een gemis te zijn aan debat om over verschillen met elkaar te spreken. Dit leek meer te gebeuren in de aanloop naar de verkiezingen en dat beviel goed.
- **Woningbouw** is het grote thema. Echter, dit moet in samenhang met andere opgaven als energie, mobiliteit en bereikbaarheid, groen en **landschappelijke inpassing** worden uitgevoerd. Er is in de uitwerking ruimte, gesprek en aandacht nodig om meer te spelen met die samenhang. Dit is nodig om keuzes te maken waar nu nog verschil van opvatting is, en het is nog meer nodig om te komen tot een realistische uitvoering.
- **Jeugdzorg** is het verbindende thema, waarbinnen scherpe keuzes gemaakt moeten worden en helderheid nodig is over de financiële uitgangspunten en hier vinden partijen elkaar.
- Wat betreft **Energie en duurzaamheid** zijn P21 en D66 het meest inhoudelijk en ambitieus, en het CDA en VVD hechten vooral aan goede randvoorwaarden en uitvoerbaarheid. Hierin zijn partijen complementair aan elkaar wat bijdraagt aan realistische plannen.
- **Economie en bedrijvigheid** verdienen aandacht vanwege belang van werkgelegenheid. Echter, het is nodig om gericht te sturen op samenhang tussen het versterken van de bedrijvigheid/ bedrijventerrein met bereikbaarheid, mobiliteit en duurzaamheid. En dat ook rekening gehouden wordt met het geheel van maatschappelijke opgaven waar de gemeente voor staat. Niet alles wat nodig is, kan tegelijk.
- **Sociale samenhang en levendigheid** in de verschillende dorpskernen vinden partijen belangrijk. Dat vraagt wel om gerichte inspanning vanuit het gemeentebestuur
- Gezien de **kwetsbare financiële situatie** van de gemeente in de nabije toekomst is het noodzakelijk om financieel scherp te blijven. Daarbij is vooral aandacht nodig voor **beheer en onderhoud** van infrastructuur en de financiën die daarvoor nodig zijn. Dit is nu nog onvoldoende bekend bij partijen. Partijen hebben geen nieuwe ambities op tafel gelegd terwijl er tegelijk ook energie en positieve zin is om aan de slag te gaan. Het maken van keuzes in hoe de prioritaire thema's verder uit te werken vraagt om duidelijke afspraken aan het begin van deze bestuursperiode. Niet alles hoeft tegelijk waardoor ook rekening gehouden kan worden met de uitvoeringskracht van de gemeentelijke organisatie.
- De vraag of Bunnik de grote financiële opgaven zelfstandig aankan, is aan de orde geweest. Daarbij past de kritische noot dat dit onderwerp in het denken nog in de kinderschoenen staat. Hoe kan de gemeente Bunnik financieel

duurzaam zijn in de nabije toekomst, kan zij dit alleen of anders, is een vraag die wel een antwoord behoeft.

- De voorkeur van partijen ligt uiteindelijk bij de vorming van coalitie, en dit kan ook zorgen voor continuïteit en voorspelbaarheid. Hierbij moet expliciet aandacht zijn en blijven voor verschillen in partijstandpunten.
- Wat betreft **bestuursstijl** is het nodig extra aandacht te geven aan het in positie brengen van de raad door deze in vroeg stadium ruimte te geven om kaders te stellen bij te nemen besluiten. Zo wordt ook in beeldvorming duidelijker hoe de rol van de raad zich verhoudt tot de rol van het college. Daadkracht hoeft niet ten koste te gaan van draagvlak.

5. AANBEVELINGEN

- Alles overwegend adviseer ik om in de volgende fase te gaan werken aan een coalitie van drie partijen. Ik heb daarin meegewogen de grootte van de opgaven waar de gemeente voor staat, de herkenbaarheid van een toekomstig dagelijks bestuur bij alle dorpskernen en stabiliteit in besturen. Gezien het beperkte aantal politieke partijen in de gemeente heb ik ook met partijen gesproken over hoe het zou zijn als er een coalitie van drie partijen komt. Mijn conclusie daarbij is dat door hoe partijen hierover hebben gesproken tijdens de verkennende gesprekken, en door met elkaar het open debat te voeren, en door de samenleving en de raad vroeg te betrekken bij besluitvorming, dit mogelijk is.
- Ook heb ik in overweging genomen in hoeverre partijen die mogelijk deelnemen in een coalitie complementair zijn in hun ambities, bestuurlijke verantwoordelijkheid willen nemen en waartussen geen grote programmatische afstand is.
- Mijn advies is om met P21, CDA en D66 te gaan werken aan een coalitieprogramma, en te werken aan afspraken over de hierboven door alle partijen genoemde prioritaire thema's. Houd daarbij expliciet ruimte voor verschillen en creëer ook bewust ruimte om met de raad het gesprek te voeren. Ofwel: ga voor een akkoord op hoofdlijnen. In navolging van de burgermeestersbrief adviseer ik om te komen tot een college van drie wethouders.
- Maak goede afspraken over de financiële uitgangspunten voor deze periode. En gezien de huidige financiële uitgangssituatie adviseer ik ook in de uitvoering van de grote gebiedsontwikkelingen, de veranderingen in het sociaal domein, en de opgave in beheer & onderhoud na te gaan hoe fasering in uitvoering bijdraagt aan financiële duurzaamheid van de gemeente.
- Om dit te bewerkstelligen adviseer ik om op korte termijn een informateur aan te stellen die met P21, CDA en D66 onderzoekt of zij gezamenlijk een coalitie kunnen vormen.

Marieke Schouten

Bunnik, 2 april 2026.